

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piata mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Jofa si Dumineca.

Pretulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe sase luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu seu
28 franci.

Anu lu XLII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmonda 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 62.

Dumineca, 5 | 17 Augustu

1879.

Brasiovu, 4/16 Augustu.

Inte dupa intalnirea dela Gastein s'a schimbatu sceneri'a in interiorulu monarchiei austro-ungare. Retragerea ministrului de esterne Andrassy, demisiunea ministeriului austriacu si numirea unui nou ministeriu Taaffe sunt evenimente de cea mai mare gravitate pentru monarchi'a noastra.

Scirea adusa de „Pester Lloyd“ s'a confirmatu. Se anuntia ca Maiestatea S'a ar' fi si primitu in principiu demisiunea comitelui Andrassy. Amicii din Berlinu nu se mai intrepunu pentru favoritulu loru, Maghiarii nu mai saru in ajutoriulu lui, nimenia afara de mic'a garda a fideliloru sei aderenti nu'lu iea in aপরare. Comitete Andrassy si-a implinitu chiamarea, si-a finitu cursulu si acuma pote se faca contemplatiuni asupra activitatii sale ca ministru de esterne in verand'a palatului seu dela Terebes. „Der Mohr hat seine Schuldigkeit gethan, der Mohr kann gehen.“

De Franciscu Deak se dice, ca a conjuratu pe Andrassy se nu primisca postulu de ministru de esterne, se remana in Ungari'a, caci la Vien'a nu are radacina si acolo va fi numai ca unu bradu frumosu, pe care la Craciunu ilu iea si 'lu imboldescu cu totu felulu de dulcetiuiri si jocarii, spre alu arunca apoi, dupa ce si-a facutu servitiulu si a sositu anulu nou, in camer'a cu lemnele. Foile maghiare opositiunale 'i aducu acuma aminte comitelui de aceste cuvinte ale lui „tat'a“ Deak.

Da, comitele Andrassy a caditu, pentru ca i a uscatu si redacin'a ce-o mai ave in Ungari'a. Aa perdutu tota popularitatea si intre conationalii sei, dupa ce la celalalte popore n'a avut'o si nu si-a potut'o castig'a niciodata. Si deca este vreunu poporu, care are mai pugina cauza de a se intrista pentru caderea ministrului de esterne atunci acest'a este poporul romanu din Transilvani'a.

Deca comitele Andrassy, cumu sustiene organulu seu dela Budapest'a este in adeveru creatorulu dualismului, atunci elu a fostu si creatorulu Uniunei fortiate a Transilvaniei cu Ungari'a. Andrassy si nimenia altulu a staraitu ca ministru-presedinte alu Ungariei, pentru ca se se faca tabula rasa cu tote legile ce se creasera in period'a lui Schmerling in favorulu poporulu romanu din Transilvani'a si actulu acel'a, unicu in istori'a legislatiunei, prin care se invalidaza legile privitoare la egal'a indreptatire a Romaniloru transilvani, este contrasemnatu numai de comitele Andrassy.

Dér' nu numai desvoltarea Romaniloru ardeleni a fostu impededata prin pasirea pe aren'a politica a comitelui Andrassy, dér' si poporele slave cu deosebire acele ale Austriei au avut se suferu multu in urm'a lui. Venirea lui la ministeriulu de esterne a fostu chiaru o demonstratiune in contra tuturoru incercariloru de impacare a nationalitatiloru din Austria.

Lucru firescu, deca acuma, candu din nou s'a recunoscutu necesitatea impacarei si multiamirei poporeloru din monarchia, trebuie se repasiasca acelu barbatu de statu, care a lucratu atata in contra ei. Si tocmai impregiurarea, ca Andrassy cade intr'unu momentu candu se constituie noulu ministeriu alu Austriei, care are scrisu pe stindartulu seu impacarea cu Cehii s. a., este de cea mai mare importantia si ne arata ca schimbarea ce se esecuta, nu se datoresce atatu politice esteriore a comitelui Andrassy, catu atitudinei sale in afacerile interiore ale imperiului.

Cu alte cuvinte, amu ajunsu la acelu punctu de unde se incepe, ceea ce s'a asteptatu de multu, ceea ce devenise o dorinta generala si o necesitate imperativa, schimbarea sistemului de guvernare in Austro-Ungari'a.

Nu ne indoimu, ca acest'a schimbare, pe care amu prevediat'o de multu, se va face incetu si ca vomu ave se trecemu inca prin multe fase, care de care mai periculose, dér' deca este, ca monar-

chi'a acest'a se se consolideze pe base durabile nu se pote se mai remanemu multu in starea trista si confusa, in care ne aflamu astadi.

Er'a care va urma acuma va fi er'a conservativa, ea nu va schimb'a multu in situatiunea poporeloru, va prepara inse terenulu pentru o alta stare de lucruri mai senatosa, mai vitala si mai durabila.

Situatiunea este destulu de serioasa pentru fiecare poporu din acesta monarchia. Cei ce voru fi cu bagare de seama mai mare, se voru profit'a mai multu dintr'insa. Este o mangaiere si pentru noi Romanii, ca Andrassy cade si dupa elu va trebui se cada si Tisza, acest'a inse nu ne recompenseza inca pentru suferintiele nostre. Trebuie se veghiamu dér' si se ne facemu si noi datori'a ce ne incumba.

Diurele despre retragerea comitelui Andrassy.

„Pester Lloyd“, organulu ministrului de esterne scrie cu privire la retragerea lui intre altele: „Demisiunea comitelui Andrassy ar' trebui se provoce cea mai adenca ingrigire deca ar' sta in legatura cu ce se prepara in politic'a interioara a Austriei. Deca in adeveru ar' exista o asemenea legatura n'aru mai fi nici o dubietate, ca in Austri'a nu se planuiesce reconstructiunea ci reactiunea si impacarea cu Cehii si pasirea pe arena a ligei feudale ar' aparé deodata intr'o lumina cu totulu alt'a ca pena acuma. In casulu acest'a amu trebui se fimu gat'a noi cei din Ungari'a la o lupta si o aপরare din cele mai intensive“ . . .

„Si asia nu potemu decatu se repetimu, ca perspectiv'a ce ni se presenta, este neplacuta si amenintatoare. Vedemu sguduita positiunea unui barbatu de a caruia nume si activitate sunt legate cele mai mari acuisitiuni ale Ungariei si nu scimu, care se 'lu pota inlocui. Comitete Andrassy nu este consideratu de noi numai ca ministru de esterne, elu este totodata si creatorulu dualismulu, si lupt'a, ce se por'ta, in contra-i a indreptata contra celui din urma mai multu, decatu contra urditoriului politice de ocupatiune. Vedemu elatinandu-se o ordine de lucruri, in care isi au radacin'a tote garantiile drepturiloru si e autonomiei nostre si vedemu noue miscari, a carora efecte si scopuri sunt necalculabile. C'unu evenimentu vedemu earasi stabilitatea lucruriloru si a desvoltarei amenintata si apropiandu-se o politica esperimentala a careia sfersitu nu e omu, care se-o pota prevedé“ . . .

„Magyarország“ organulu opositiunei intrunite maghiare scrie intr'unu lungu articulu de fondu intre altele: „Scirea despre caderea comitelui Andrassy a venitu tocmai pe timpulu intalnirii imperatoriloru Franciscu Iosifu si Wilhelm in Gastein. Este dér' claru ca calatori'a dela Gastein si Terebes stau in legatura strinsa un'a cu alt'a. Fiecare o scie ca Andrassy are se multiamisca intalnirii din Salzburg ca a devenitu ministru de esterne. Pe elu nu numai ca la redicatu, ci la si tinentu pe fotoliulu ministeriului de esterne amicitia germana, care a consideratu pe comitele Andrassy, ca pe o garantia pentru relatiunea cordiale, ce s'a nascutu intre Germani'a si Austro-Ungari'a dupa resbelulu germano-francesu. S'a disu din cercurile mai inalte, ca pena va fi Andrassy ministru de esterne alu monarchiei austro-ungare, pena atunci relatiunea cordiala si sincera a monarchiei acesteia facia de Germani'a sta afara de orice indoiea. Si acuma cadiendu comitele Andrassy, imperatulu si regele Franciscu Iosifu a creditu ca e de lipsa a merge in persóna se viziteze la Gastein pe imperatulu Wilhelm si se'lu incredintieze cu cuventulu seu princiariu, ca caderea lui Andrassy nu va schimb'a nimic in relatiunile de pena acuma ale Austro-Ungariei cu Germani'a. De aceea s'a dusu Maiestatea s'a la Gastein si de aceea a plecatu totdeodata com. Andrassy Gyula la Terebes.“

„Pesti Napló“ dice; „Indereptulu lui Andrassy nu sta Ungari'a. Elu si-a taiatu créng'a de sub picioare. Disgrati'a imperatorulu s'a manifestatu in contra lui Andrassy mai antaiu prin aceea, ca n'a primitu nici o invitatiune la Gastein. Cine va veni dupa Andrassy nu se scie, despre acest'a exista numai presupuneri. Scimu ca comitele Taaffe a avutu intalniri in septemanele din urma cu baronulu Hübner. Afara de Hübner se numescu, ca candidati: comitele Moriz Esterházy (?) comitele Trauttmansdorff, br. Senyey. Hübner este de totu placutu in cercurile aristocratice maghiare. In ori-ce casu unulu din cele trei ministere comune se va dá unui unguru. Atat'a cu privire la acest'a. Nenorocirea nu este asia de mare, ca se trebuimu se desperamu in Ungari'a. Ne vomu sustiene fara Andrassy. Nimeni nu-i intra in capu a ne ataca. Speramu ca dupa Andrassy va cadé si Tisza.“

„Deutsche Zeitung“ de Mercuri scrie: Deca comitele Andrassy a socotitu, ca scirea despre retragerea lui ar' trebui se provoce in publicu o panica seu celu pucinu o viua nelinistire, atunci eremitulu dela Terebes a intimpinatu o desamagire, care pentru unu omu cu-o consciinta de sine ca a lui trebuie se fia forte dorerosa. Efectulu care l'a asteptatu, nu s'a aratatu. In locu de a provoca neodihna, scirea despre repasirea lui a facutu ca se se urce cursurile la bursele din Vien'a si strainatate. In locu de a face se se auda in Ungari'a strigarea: „Patri'a este in pericolu“, scirea adusa de „Pester Lloyd“ a servitu numai pentru aceea, ca se arate ce afunda e prapasthia, care desparte pe ministrulu ungaru, odinora atatu de popularu, de compatriotii sei. Aci in Cislaitani'a inca nu s'a redicatu nici o voce in favorulu ministrului. Aceea ca press'a liberala si opositiunala nu se intrepune pentru densulu nu va surprinde, dér' faptulu ca si press'a oficiosa tace, ca nici ea nu se intrepune cu zelulu indatinatu pentru patronulu si maistrulu ei, va fi surprinsu in catu-va pe comitele Andrassy. Vedemu dintr'asta ca crisa e serioasa si ca a crescutu comitelui Andrassy deja peste capu, pre candu credea ca se va poté joc'a inca cu ea. Deca comitele Andrassy a creditu, ca strigatulu dupa ajutoriu, pe care la scosu elu insusi si nimenia altulu in „Pester Lloyd“, va face se se auda ca ecou unu strigatu de spaima, atunci si in acest'a s'a insielatu tare: pena acuma se pare ca lumea este forte indiferenta pentru aceea, ca ore va locui comitele Andrassy seu vr'unu altu cavaliru palatulu istoricu alu ministeriului de esterne din Vien'a.“

Andrassy, dice mai departe numit'a fôie, se pune cu predilectiune in parelala cu Bismarck si se tiene cu multu mai pre susu de lordulu Beaconsfield si princ. Gorciacov, dér' repasirea unuia din acesti'a doi ar' face o alta impressiune in Europ'a, decatu faim'a despre disparitiunea lui de pe aren'a politica, pentru ca Beaconsfield si Gorciacov representa o programa, unu siru de principie politice, ear' comitele Andrassy representa numai ideile unoru factori, cari voru remane in activitate si atunci deca elu va fi delaturatu. Retragerea lui are prin urmare numai o insemnatate personala, nu si obiectiva pentru politic'a cea mare.

Sinaia, 2/14 Aug. a. c.

Primirea arhiducelui Albrecht la Sinaia a fostu catu se pote de stralucita si caldura. Vinu a ve impartasi cu privire la acest'a urmatoarele: La gar'a provisorica din Predealu, care era decorata cu stindarte imperatesci austriace negri-galbene si cu tricolore romane i s'au facutu arhiducelui onorurile militare de catra o compania de dorobanti in tinenta mare. Inaltimea S'a imperiala dandu-se josu din trenu a trecut frontulu „Curcaniloru“, cari fusesera la Plevna si erau mare parte decorati. Arhiducele a adre-

satu mai la toti câteva cuvinte cordiale in limb'a romana intrebându care unde s'a distinsu. Ajungându la Sinai'a împreună cu Domnitoriulu, Inalt. S'a imperiala a fostu primitu la gara de o cununa frumoasă de dómne din societatea cea mai înaltă, cari se aflau in Sinai'a si adastau sosirea înaltului óspe într'unu cortu facutu din bradi. Onorurile militare le-a facutu la gara unu escadronu de calarasi. Archiducele suindu-se apoi împreună cu Domnitoriulu in trasur'a domnesca cu optu cai, au pornitu precedatu de prefectulu Prahovei d. Ciocarlanu la monastire unde este palatul Domnescu. In curtea monastirei era asediata o compania de venatori cu music'a sub comand'a capitanului Magheru. Indata ce s'au datu josu din trasura soldatii au prezentatu armele, music'a a intonatu imnulu imperatescu si Archiducele s'a dusu spre pretotii, staritiulu cu doi calugari, cari venisera selu intimpine imbracati in ornatu bisericescu, cu evangeli'a. Inalt. S'a imperiala a serutatu evangeli'a si apoi a trecut frontulu companiei de venatori, dupa aceea s'a retrasu impreună cu Domnitoriulu Carolu in odăile palatului. Dupa catuva timpu Archiducele cu Domnitoriulu au facutu o preambulare nefiindu acompianati de nimeni. Spre séra s'au reintorsu la prandiu, la care au fostu invitate tóte notabilitatile militare si civile din Sinai'a. Se vedé între altii ministrulu de finance Sturdza si principele Dem. Ghic'a. In totu timpulu prandiului a cantatu music'a militara.

A doua di diminétia princ. Carolu a aretatu înaltului seu óspe detasiamentele de trupe memorate. Venatorii au facutu totu feliulu de exercituri si au manevratu in curtea monastirei. Archiducele, care portá marele cordonu alu „Stelei Romaniei“ a urmaritu cu mare interessu tóte miscarile loru si a fostu fórte satisfacutu de precisiunea cu care esecutau comand'a. Scotiendu pe unu venatoriu din frontu, archiducele ia visitatu cu deameruntulu armatur'a si adiustarea, acést'a a repetit'o si c'unu calarasiu. In fine trupele au defilatu si Archiducele adresandu-se c'unu adio si „se trairi“ càtra venatori s'a suitu in trasura cu Domnitoriulu. La pornire soldatii prezentaru armele si facura se resune aerulu de urale repetite. Archiducele adencu miscatu se întórse in trasura cu faci'a càtra trupe si le salutá necontentu pèna le-a perdutu din vedere. Apoi la gara dupa ce si-a luat diu'a buna dela Domnitoriulu imbraiosandulu si serutandulu s'a reintorsu cu acelasiu trenu separat, acompianatu fiindu pèna la frontiera de ministrulu Sturza, princ. Ghic'a, maresialulu Curtii s. a.

Dela adunarea Asociatiunei romane transilvane.

Amu disu, cà vomu reveni la propunerea ce a facut'o d. Trombitasiu, in siedinti'a prima a adunarei generale a Asociatiunei romane transilvane din estu anu, care fiindu sustienuta de comisiunea pentru propuneri in principin, a fostu recomandata de adunare comitetului, cà se o studieze si se relateze asupra-i la adunarea generala venitóre. Pentru acuma estragemu pasagioie de capetenia din acést'a propunere, care atinge o tema din cele mai grele si importante pentru noi Romanii. Este in adevèru momentulu supremu, cà se ne gandumu asupra mesurilor ce trebuie se le luamu grabnicu spre a face posibilu poporulu nostru propasirea in cultura si alu feri de tóte inriurintiele stricacióse ale timpului, in care pare a inflori numai „camatari'a.“ Deschidemu discussiunea asupra graveloru cestiuini ce le suleva d. Trombitasiu, observandu deocamdata numai cà dupa a nóstra parere, icón'a ce ne-o presenta d. Trombitasiu este prea posomorita si întrece cu multu trist'a realitate, mai cu séma acolo, unde sustiene, cà poporulu nostru n'a progressatu in cultura „nici o iota.“ Acést'a nu se póte admite nici atunci, candu s'ar' constata, cà starea materiala a poporulu a devenitu in timpulu din urma totu mai rea. Cestiunile aceste grave inse trebuie tractate mai pe largu si mai dela fundamentu ceea ce speramu, cà o va face si d. Trombitasiu, justificandu afirmarile sale si cu date statistice. In propunerea memorata d. Trombitasiu dupa o scurta introducere dice:

„. . . Scopulu Asociatiunei nóstre ilu circumscrie § 2 alu statuteloru càtu de esactu si lamuritu. E adeca scopulu Asociatiunei: „inaintarea literaturii romane, si cultur'a poporulu romanu in d e o s e b i t e l e ramuri prin studiu, elaborarea si edarea de opuri, prin premii si stipendii pentru diferitele specialitati de sciintie si arte si altele asemenea“ — unu scopu acést'a Domnii mei, decátu care mai nobilu, mai frumosu si mai înaltu nu si-ar' poté pune in trunire omenésca. Elu e atátu de chiaru, încátu nu numai cà-lu pricepemu dér' deórece coincide cu insusi destinulu omenescu

speru cà-lu simtimu, si-lu portamu facare in anim'a s'a. Nemai osteninduve déra atentiunea cu chiarificarea scopului Asociatiunei nóstre voui trece la examinarea celor ce amu întreprinsu noi pèna acumu spre ajungerea acestui scopu. . .

„Asociatiunea nóstra s'a infintiatu in anii 1860—61 pe tempulu, candu eliberarea de sub o suferintia grea a deschisu tuturoru popóreloru campu liberu spre dezvoltarea culturala, ceea ce e dreptulu celu mai santu si destinulu celu mai înaltu a facarui poporu. Cu totu dreptulu a constatatu Asociatiunea nóstra a t u n c i, cà spre a poté promová literatur'a si cultur'a poporulu, avemu lipsa de barbati eruditi in literatura si tóte ramurile culturei. Pentru acést'a si-a concentratu Asociatiunea tóta poterea si activitatea s'a intru crescerea de barbati. Déra erá si din altu punctu de vedere — din celu filantropicu practica directiunea acést'a, pentru cà viét'i'a publica de a t u n c i intindea pane barbatiloru nostri eruditi. S'au datu déra stipendii la juristi, medici, filosofi tehnici si in timpu de 18 ani s'a crescutu unu numeru ócreare de barbati eruditi in diferitele ramuri ale sciintiei. Càti s'au crescutu si ce s'a alesu de ei? despre acést'a nu potu servi cu date autentice, fiindu cà in timpulu din urma nu s'a publicatu nimicu despre acestea. Sciu atát'a, cà n'au fostu multi si cà s'a alesu si mai puçinu de ei. Déra sciu si vedu, cà tinerii nostri a s t a d i dupa ce-si finescu stndiile sale pe la universitati si facultáti se întorcú asiadicéndu la córnelu plugului, 'sèu emigréza, séu intra la militia, séu vegetéza cà scriitori pe unde potu.

„Din faptulu acést'a nu potemu deduce cu privire la Asociatiunea nóstra alt'a, decátu aceea, cà in modulu acela i n d i r e c t u adeca prin crescerea de ómeni initiati in sciintiele ce dau pane si pèna acumu s'a ajunsu numai fórte puçinu din scopulu Asociatiunei, éra astadi nu se mai ajunge nimicu. Déca vomu cercá mai departe dupa aceea ce s'a lucratu in modu d i r e c t u pentru ajungerea scopulu Asociatiunei; déca vomu cautá dupa studiu in diferitele ramuri ale culturei, dupa opurile elaborate si edate, dupa premii si altele asemenea, cari in tóta lumea larga se privescu de unicele medilóce (private) spre dezvoltarea órcarui progressu culturalu, apoi trebuie se marturisimu, cà aici nu a f l a m u m a i n i m i c u. Celu puçin in viét'i'a poporulu nu se vede despre tóte acestea nici cea mai mica urma; ci ceea-ce vedemu acolo e, cà poporulu nostru in anii din urma nu a progressatu in cultur'a s'a nici o iota, dér' alunecarea, decaderea lui ajunsu astadi pèna la marginea abisului nimicitoriu, pèna la dóg'a mortii, documentéza chiaru, cà in ceea ce numimu cultura, poporulu nostru a regresatu in modu pré semitoriu.

„Potemu constatá in totu unghiulu patriei nóstre cà s'a incubatu între poporulu nostru unu inimicu, carele e mai crâncenu si mai teribilu decátu ferulu si acést'a e s e r a c i r e a p r o g r e s s i v a. D-Vóstra domniloru cari locuiti prin provincia si sunteti in contactu cuotidianu cu poporulu veti sci din intuitiunea propria pèna la care gradu a decadiutu poporulu in directiunea acést'a. Comparati in ori-care comuna din patria starea materiala de astadi, cu starea materiala înainte de unu deceniu numai — si veti aflá o diferentia inforatóre. Comparati càta avere imobila a esitu din manile poporulu si veti aflá o cifra terribila. Caus'a decaderei acesteia nu zace esclusivu in vitregitatea timpului trecut, nici in greutatea timpului presentu, ci pre langa acestea si mai multu decatu in acestea zace in indolintia nóstra propria, zace într'acelu pecatu de mórte cà noi tocmai acumu candu „striga tempulu“ mai tare decátu ori si candu „se ne desteptamu“, tocmai acumu caudu greutatea lui a ajunsu la punctulu de culminatiune — ne adoperamu mai puçinu de a imbraçisia si promová cultur'a in tóte ramurile ei, ne silimu mai puçinu a ne scápá sub aripele ei, cari suntu uniculu scutu in contr'a celui mai teribilu neamicu — a seracirei progressive.“

Dupa acést'a vorbindu despre urmarile rele ale neculturi la popore arata folósele ce lea adusu pretutindenea cultur'a in tóte ramurile sale. Ea a dezvoltatu spre es. si marea productivitate a poporulu germanu. „In Württemberg'a, dice, unde, abstragéndu dela nenumeratele institute pentru cultur'a intelectuala, aflamu pe unu teritoriu, care e abia 1/5 parte din Transilvania, cu 500,000 locuitori preste 1500 de scóle de industria si lucru, in care invétia preste 66,000 de prunci si copile industri'a de mana si industri'a de casa spre a inundá lumea cu productele activitatii loru, spre a implé magazinele si térgurile nóstre. Se punemu acuma in comparatiune cu acést'a patri'a nóstra Transilvania care e de cinci-ori mai mare, are de cinci-ori atáti'a locuitori si de sute de ori atátea thesaure naturali si óre nu ne vá petrunde pèna la anima acelu faptu miraculosu — cà in patri'a nóstra abia se afla un'a scóla de industria si in scól'a acést'a nu se afla nici unu i n v e t i a c e l u r o m a n u ! — Dér' ce veti dice d-vóstra dómnele mele déca ve voui aduce aminte cà pe candu noi barbati facemu càli ferate si drumuri bune nemtiloru cà-se aduca cu usuratate sdrentiele loru in tíera — pe atunci femeile romane lépada pânza de fuioru si cratinti'a, ce le imbracá asia de frumosu odinióra, si-si cumpera cu bani castigati amaru giolgiuri si cartonuri nemtiesci dintr'a 3-a si 6-a mana — ? Intru adevèru ne prinde gele candu le constatamu acestea, si nu odata ni vine

sa intrebamu: au dóra e destinulu poporulu nostru da eternu numai dileriu si pastoriu? . . .

„Speru cà din aceste liniaminte generali care alea voltá mai de parte nu'mi permite scurtimea timpului — constatá domnii mei cà a sositu ór'a suprema spre a dicitivitatii Asociatiunei nóstre o directiune mai practica, momentulu supremu de a incepe lucrarea directa si imediata spre introducerea tuturoru ramiloru culturali la poporulu nostru. Nu ni mai permite tempulu de astadi domnii mei a ne margini intru activitatea Asociatiunei nóstre mai la humanitate si la filantropismu, la aceea cà se acutarui baiatu seracu o bucata de pane in mana in sperti'a cà acést'a déca vá trai, si déca vá remané in tóra nóstra si d é c a ' s i vá afla unu cercu de activitate, anim'a lui se remana cu poporulu seu: mane poimane ca vá spori inteligintia nóstra cu unu capu de omu, — cãtiunea se invertesce pre langa e x i s t e n t i a poporulu nostru, si tempulu pretinde de la noi se-lu smulgemu bratie tari dela marginea abisului, de la gur'a mortitului . . . Dintr'aceste resulta de sine: care are se în directiunea activitatii Asociatiunei nóstre? Ea nu póte alt'a decátu aceea cà se ne concentramu tóte poterile spre oprirea progressivei seraciri dezvoltandu din par Asociatiunei nóstre cea mai energica activitate intru parea in lucrare a § 2 din statutele nóstre . . . Dóru sã ranele cele mari din care sangeréza acestu poporu. Un nepriceperea, in urm'a careia ilu insiéla si despóie in celu mai crudelu despre o parte — cà se me exprima vorbele scripturei — „págaii si vamesii“, despre altu „fariseii“. A doua e lips'a de productivitate in urm'a reia familiile nóstre nu mai potu acoperi din castigulu recerintiele vietii loru. De a astupá si vindecá aceste rane e adevérat'a missiune a Asociatiunei nóstre si lucrarea cea mai energica in directiunea acést'a e ceea-ce pretinde intetire tempulu de la noi. In sensulu acést'a mi pare déra a face urmatórele propuneri:

1. Adunarea generala statoresce principiulu cà de acuma înainte se se distribue stipendii si ajutóre din partea Asociatiunei numai la atari individi, cari se voru cresce a unu e per inaintarea literaturii séu pentru imediat'a propagare a culturii intelectuali si industriale la poporulu romanu.
2. Adunarea generala decide a se escrie premii pentru studii culturali.
3. Adun. gen. decide a se escrie premii pentru opuri in cari se voru petru in stilu popularu cestiuini culturali intelectuali si industriali.
4. Adun. gener. decide cà atari opuri, séu si altele ce se voru terne comitetulu Asociatiunei — fiindu acestea censurate si mite din partea sectiuiloru sciintifice ale Asociatiunei — se tiparésca si edé cu spelele Asociatiunei si se se distribue ca titu càtu se póte de moderatu.
5. Adun. gener. decide a se scrie pasii necesari la înaltulu regimulu si la pré venerab. ordinu metropolitanu cà: spre reslatirea culturei industriale se se întieze in diferite tienuturi ale patriei scoli industriale.
6. Adun. gen. decide de a se starui cà la cele mai de frunte scóle pe laru confessionali se se aplice docenti si docente pentru diferite ramuri ale industriei de mana si de casa.
7. Adun. gen. decide de a se ingagiá docenti pelegrinanti pentru economi'a de casu cari voru instrúa in diferite tienuturi ale patriei in economi'a nationale, in pomaritu si vieritu.

Cumu se pretiuiescu judecatorii la noi!

„Accidit in puncto quod non speratur in annu. Sentinti'a acést'a latina ne veni in minte la celtiunea dintre varietatile diuarului maghiaru d. Clusiu „Kelet“ de Dumineca. Ne dedasemu a vorbi pe „Kelet“ in fruntea siovinistiloru acelora, cari si dinu pétra ar' voi se faca maghiari si cari creau a aduce causei maghiare si patriei servitii atunci candu injura mai amaru in contra a totu ce este si nu vrea a fi maghiaru séu de panura maghiara.

Amu aratatu nu numai odata in colónele acestui diuaru càte au de a suferi in specie amplexiati de romanu, cari nu voiescu se se lapidate de nationalitatea loru, ci 'si implinescu conscientiosu datori'a de functionari, dér' pe langa aceea cultura a mai dice macaru „tatalu nostru“ romanesce. Amu aratatu cumu functionarii de romanu din Transilvania si Ungaria fia càtu de apti si cunósca cãtu bine limb'a maghiara, nu potu inaintá in óra. Te prinde mirare, candu in listele de numiri inaintari mai dai si de càte unu nume romanesce. Asia devenira vacante de unu timpu încóce tabl'a regésca din Térgulu Muresiului unulu drept altulu patru posturi de judi. Erá de asteptatu cà între acést'a se fia numitu si vr'unu romanu cu atátu mai multu, cu càtu in loculu mai multu toru amplexiati romani dela tabla decedati, se misera mai înainte totu numai maghiari, cu totu cà se aflau între judii dela instantiele inferióre barbati romani capabili si cu bunu renume. S'au decisu inse si de astadata pentru cei ce privilegiulu a mancá esclusivu „panea ungrésca“ si doi maghiari au fostu numiti judi ordinari dela tabla. Mai remasese unu locu liberu. Se gaurdira multu pèna ce in fine fóia oficiala ne surpinse si cu numirea unui romanu in calitatea de judecatoru de tabla — dér' numai de jude s u p l e n t u —

persón'a d-lui Andreiu Francu, jude la tribunalulu regescu din Clusiu. Siovinistiloru inse, se vede, nu le-a placutu acést'a denumire si d-lu Francu avú se guste amaraciunea unui functionariu de romanu chiaru la depunerea juramentului la tabl'a regésca din Tergulu Muresiului, unde a fostu insultatu in unu modu, încátu chiaru si „Kelet“ s'a indignatu. Ne place a constata, că si „Kelet“ incepe a se scarbi de manierele „patriotiloru“ nostri privilegiati. Eata ce scrie acésta foia in notiti'a memorata :

„Andreiu Francu, fostu bravulu jude la tribunalulu nostru din locu a depusu juramentulu, dilele trecute, că jude suplentu la tabl'a regésca judiciala din Tergulu Muresiului. Departarea acestui barbatu cu calitati eminente, o regretamu de-o parte pentru orasiulu nostru, de alta parte o consideramu că o inaintare meritata. Cu atata mai mare ne-a fostu indignatiunea candu amu primitu dela Tergulu Muresiului insciintiarea, că la depunerea juramentului unulu dintre vice-presiedinti, Ion Geczó, a crediutu asi face unu meritu cu aceea, că a esitu cu mare ostentatiune din sal'a de sedintie, din cauza că noulu jude nu s'a inlatiosiatu in vestminte de gala un guresci la depunerea juramentului. „Si apoi“, continua „Kelet“, nu cu astfelu de formalitati salvamu noi patri'a ungurésca, ci cu lucru seriosu si cu cunoscintia de specialitate. E paguba că mai sporimu cu astfelu de procederi nesocotite necazurile nationali. Capulu nu este forma ci esentia, — si cu atata, mai batátore la ochi este tóta comedi'a, fiind-că tocmai acestu vice-presiedinte „patrioticu“ abia cu vreo câteva septemani mai inainte a luat parte in rocu de salonu la depunerea unui juramentu.“

Asia se pretiuiescu judecatorii la noi. O tempora, o mores !

O circulara a d-lui Cogalniceanu.

„Monitoriulu Rom.“ publica o circulara importanta a ministrului de interne Cogalniceanu, adresata către prefectii de judetie, a carei contienutu este dupa „Resb.“ in estrasu scurtu urmatoriu :

D. ministru de interne, adresandu-se către prefecti, dice, că noulu ministeriu este unu ministeriu, nu de coalitiune, ci de fusiune, compusu din fortie intrunite, si avendu de scopu aplicarea sincera si desvoltarea liberala a Constitutiunei. D-s'a declara, că nu va face politica; ci va face administratiune, recomandandu, mai pre susu de tóte, d-loru prefecti mantinerea ordinii publice, asia de neaparata astadi, candu tier'a nostra este chiamata a modificá unulu din articulele cele mai importante ale constitutiunei sale.

Dupa acést'a d. ministru, trecendu la o alta cestiune, aceea a igieniei publice, arata datori'a ce ara administratiunea de a se ingrijii de sanatatea populatiuniloru tieriei, care in unele locuri decrescu, in locu se sporésca. Invita pe d-nii prefecti de a stimulá pe tierani se'si construiésca cladiri mai spatióse, luminóse si uscate, recomandandu-le curatien'a si evitarea locurilor mlastinóse. Totudeodata le atrage seriós'a atentiune asupra organizarii asistentiei medicale in comunele rurale, prin infiintiarea câte unui postu de medicu si si câte unei farmacii in fiecare resiedintia de plasa, si prin aplicarea stricta a legii ceea ce privesce vaccinarea copiiloru.

Dela viéti'a fisica a populatiuniloru, d. ministru de interne trece la viéti'a loru morala si intelectuala. Arata, că marii agenti ai desvoltarei morale si intelectuale sunt: biserica, scól'a si armat'a; si recomanda d-loru prefecti a starui pentru desvoltarea sentimentelor religióse in sinulu tinerelor generatiuni, pentru inmultirea constitutiuniloru de instructiune publica, pentru independinerea datoriiloru ce au agentii invetiamentului, si pentru propasirea instructiunei militare prin comune.

Dupa acést'a d. ministru de interne vorbesce despre marea si unic'a ocupatiune a populatiuniloru nóstre rurale, adica: plugari'a si pastori'a. Constata că aceste importante isvóre ale avutiei nóstre nationale sunt in decadentia, si arata midilócele necesare pentru realtierea loru, recomandandu imbunatatirea soiului vitelor, variarea ramurilor de cultura prin introducerea si a altoru produse, precumu sunt cartofi, cultur'a dudiloru, crescerea albinelor si plantarea de paduri artificiale in locurile unde nu sunt. In acelasu timpu atrage atentiunea d-loru prefecti asupra reorganizarii espositiuniloru regionale si concursuriloru

agricole, si asupra imbunatatirei si inmultirei câiloru de comunicatiune. Apoi 'i invita a supra-veghia cu cea mai mare scrupulositate la esact'a si just'a respectare a tocmeleloru agricole, ocrotindu atátu dreptele interese ale proprietatii mari cá si munc'a cultivatoriloru mici.

Dupa acést'a d. ministru de interne arata dloru prefecti lini'a de portare ce au a pazi fačia cu autoritatile judetiene si comunale, recomandandu-le că politic'a si intervenirea prefecturei se fia de parte de dênsele, cautandu a atrage in sinulu consiliiloru judetiene pe barbatiu cei mai distinsi, fara deosebire de credintiele loru politice, si de a inte-meia in comunele rurale autoritati active, oneste si inteligente. Le mai cere se privegheze, că comunele fia urbane, fia rurale se nu fia impilate prin cheltuieli nefolositoare, si că comitetele se grabésca cu cercetarea socotelor comunale. Totuodata invita pe d-nii prefecti a ingrijii de bun'a intretinere a edificiiloru publice, a spitaleloru, si inchisoriloru, si de a esercitá o privighere neadormita asupra stabilimentelor publice si asupra vagabundiloru.

Terminandu d. ministru de interne declara, că este pentru stabilitatea functionariloru, că o conditiune principala a unei bune administratiuni, si că nu va primi nici o propunere de schimbare, care nu va fi insotita de motive temeinice, recomandandu in acelasu timpu d-loru prefecti că alegerea functionariloru se se faca mai multu dintre locali.

Unu discursu a lui Victoru Hugo.

Cu acasiunea unei conferintie ce a tienut'o la Chateau d'Eau d. Louis Blanc, in folosulu cercului lucratoriloru dela Marsilia, d. V. Hugo presiedintele intrunirii a pronuntiatu unu discursu interesant, care dupa traducerea „Rom.“ suna asia :

Geniulu omenescu, de patru sute de ani, n'a facutu nici unu pasu care se nu fi lasatu urme. Intramu in secolele cele mari. Secolulu alu XVI-lea a fostu secolulu pictoriloru. alu XVII-lea secolulu scriitoriloru, alu XVIII-lea secolulu filosofiloru, alu XIX-lea secolulu apostoloru si alu profetiloru. Pentru a corespunde secolulu alu XIX-lea trebuie se fia cine-va pictoru cá in secolulu XVI-lea, scriitoru cá in alu XVII-lea, filosofu cá in alu XVIII-lea; afara de acést'a, trebuie se mai aiba in sine, cá Louis Blanc, aceea religioasa iubire a omenirii care constituie apostolatulu si care façe a se poté prevedé viitorulu.

In secolulu alu XX-lea, resbelulu va fi mortu, esiafodulu va fi mortu, ur'a va fi mórta, regalitatea va fi mórta, fruntari'a va fi mórta, dogmele voru fi mórte, — omulu va trai. Mai pre susu de tóte va fi o mare patria, intregulu pamentu, si o mare sperantia intregulu ceriu.

Se salutamu acestu frumosu secolu alu XX-lea, care posede pe copiii nostri si pe care copiii nostri ilu voru posede.

Singur'a cestiune, in momentul de fatia, este munc'a. Cestiunea politica este resolvata: Republic'a e facuta, si nimicu nu o va desface. Cestiunea sociala remane, ea e inspaimantátore, déru e simpla; este cestiunea celora cari au si a celora cari nu au. Trebuie cá celu din urma din aceste doué termene se dispara. Pentru acést'a munc'a e destulu. Cugetati. Omulu incepe a fi stapanulu pamentului. Voiti se strapungeti unu istmu: aveti pe Lesseps. Voiti se creati o mare: aveti pe Roudaire. Priviti. Aveti unu poporu si aveti o lume. Poporulu e desmostenitu si lumea e desiérta; dati-le un'a altuia! Ii veti face fericiti. Puneti in uimire universulu prin fapte maretie, care se nu fia resbele. Acea lume, trebuie ea óre numai de cátu cucerita? Nu. Ea este a vóstra; ea apartiene civilizatiunei: Nimeni nu v'o póte contesta. Aideti, faceti, mergeti, colonisati. Ve trebuie o mare: creati-o; o mare creaza o navigatiune; o navigatiune creaza orasie. Ori-cine aru voi unu campu, spuneti-i: Ié-lu; pamentutu e alu teu, cultiva-lu.

Aceste campii suntu minunate; ele suntu demne de-a fi francese, dupa ce au fostu románe. Barbari'a s'a intorsu, si apoi selbategi'a; goniti-le. Inapoiati Afric'a Europei si in acelasu timpu restituiti vietiei comune cele patru natiuni mame, Greci'a, Itali'a, Spani'a si Franci'a. Prefaceti din nou Mediterani'a in centru alu istoriei. ADAUGETI celoru patru popóre fraterne si pe marea Englitera. Uniti pe Shakespaere cu Omeru.

Pregatiti-ve in contr'a impotrivilor. Aceste fapte mari istmele strapunse, marile aduse, Afric'a locuibila, incepu prin ironia sarcasmu si risu. Acést'a e prim'a incercare. Si câte odata acei ce se insiela mai multu suntu acei'a, cari ar' trebui mai puçinu se se insiele. Sunt patrudieci de ani, candu, dela tribun'a Camerei deputatiloru, unu omu destinsu, d. Thiers, a declarat, că drumurile de feru ar' fi o jocaria ce ar' poté servi dela Paris la Saint-Germain; unu altu barbatu distinsu, care erá o autoritate in sciintia d. Poillet, a afirmatu, că telegraphulu electricu ar' fi jocari'a

cabinetelor de curiositati. Aceste jocuri au schimbatu fačia lumii.

Se avemu credintia.

Se ne simtimu in egalitate cetatiani, in fratia ómeni, in libertate spirite. Se iubimu pe cei ce ne iubescu si pe cei ce nu ne iubescu.

Se scimu a voi binele pentru toti. Atunci totulu se preface. Ceea ce este adevratu se aréta, ceea ce este frumosu stralucesce, ceea ce este mare flacaréza. Lumea ne apare, cá o serbare. Legea suprema se implinesce. De asupra tuturoru lucruriloru lucesce acestu cuventu straniu: Dumnedieu, atátu de tainicu in cátu le póte suportá tóte, dela afirmarea cea mai oribila, pēna la negarea cea mai leala; tóte, dela fanaticulu selbaticu pēna la ateulu onestu, si totu astfelu, cá stéu'a inundata de nori, inghitita de fortune, inecata de potopurile nopturne, elu e mereu pe deasupra, e vecinicu. Se avemu credintia, dicu-ve.

Lucrurile esista; poterile se potrivescu; fiintiele se grupéza; tóte isi facu datori'a; nimicu nu este nefolositoru.

Déca aplicamu ochii, vedemu insect'a miscandu-se in érba; déca redicamu capulu, vedemu stéu'a lucindu pe firmamentu. Ce facu ele? Acelasiu lucru. Muncescu. Insect'a muncesce pe pamentu, stéu'a muncesce in ceru; imensitatea le desparte si le unesce. Totu lucrulu represinta infinitulu. De ce aceea lege n'ar' fi legea omului? Si elu se pléca sub poterea universalá; elu o indura de doué ori: o indura prin corpu si o indura prin spiritu.

Man'a s'a muncesce pamēntulu, sufletulu seu cuprinde cerulu; elu e facutu din pamentu, cá si insect'a si din empireu, cá stéu'a. Elu muncesce si gandesce. Munc'a e viéti'a; gandirea e lumina.

Diverse.

(Trupa caletóre) a eleviloru scólei normale (preparandia) din Berladu a plecatu cu directorulu seu d. I. Popescu in frunte Marti diminiétiá din Brasiovu per pedes Apostolorum prin satele Ghimbavu, Codlea, Vulcanu si Tohanu la Zernesci, de unde s'a reintorsu Vineri la 2 óre d. a. in Brasiovu. Pretutindenea tinerii au fostu primiti cu mare caldura si ospitalitate de către poporatiunea romana. In Codlea s. e. se plangeau multe familii, desi mai serace, că de ce nu le-au datu si loru câte unu elevu romanu in gazda (cuartiru). In Vulcanu le-á esitu inainte caletoriloru totu poporulu condusu de betranulu si vredniculu parochu Radoiu, care a salutat pe elevi fórte caldurosu. In Zernesci i-a intimpinatu judele Penciu cu preotii si poporeni mai de frunte. Aci elevii au visitatu scól'a romana si in urma stabilimentulu fabricei de harthia. Asemenea au visitatu in tóte celelalte sate scolile si pe cele sasesci. La reintórcere avura in Resnovu o primire deosebitu cordiala; zelosulu invetiatoriu d. Proc'a le-a procuratu indata la toti cuartire si ia condusu pretutindeni imbraiosandu-i cu cea mai mare amabilitate. Vineri dupa reintórcere la Brasiovu s'au dusu toti pe la cuartirele loru. Sér'a li s'au pusu la dispositiune baile de aburu si dupa ce se scaldara cu totii li s'a datu prin intervenirea par. protopopu Petricu o cina in sal'a de gimnastica. Dumineca voru cantá in coru in biserica si séra condusi de bravulu loru professoru de musica d. Hasnasiu se voru produce in cantari.

(In bibliotecele din Oradea-mare,) d. Nic. Densusianu a aflatu documente si manuscrise de o valóre nu mai putinu insemnata, cá cele din Pest'a. Eata ce afla „Rom. Lib.“ dintr'o scrisóre particulara, in privinti'a acést'a: „Afara de mai multe documente privitoare la Revolutiunea lui Horea (1784), ce le-a copiatu din archiv'a comitatului Bihoru, a aflatu in biblioteca episcopiei: Cinci cronice manuscrise de a Romaniei si Moldaviei. — 33 tomuri din colectiunea de documente a lui George Sincaiu, care ajunge pēna la anulu 1803; Unu respunsu scrisu de Sincaiu in limb'a latina, la critic'a ce o facuse Eder la „Supplex libellus Valachorum“ prezentatu la 1791 imperatului Iosifu II si dietei din Clusiu, prin care Romanii pretindeau restabilirea loru in usulu tuturoru drepturiloru nationale, deopotri va celelalte natiuni ale tieriei; Unu dictionaru zoologicu, botanicu si mineralologicu in patru limbi, totu de Sincaiu; Doué anexe la cronica: unu indice in limb'a romana si altulu in limb'a latina; O traducere latina a tomului II alu cronice; O istoria naturala, lucrata totu de Sincaiu, si alte manuscrise de ale acestuia. Totu in aceea biblioteca a aflatu vre-o trei-dieci volume manuscrise de ale lui Samuila Clain, istorice, linguistice si teologice; Mai multe scrieri si fragmente inedite de au lui Petru Maioru, Samuila Vulcanu si de ale altora. Starea, in care s'au gasitu aceste pretiose manus-

crise nu face onóre fostiloru episcopi ai Oradei. Manuscrisele s'au aruncatu pe josu prin nisce odai amestecate cu alte hartii, si serveau de covóra pentru sfintiile lor si pentru servitorii si strainii, cari treceau prin acele odai; volumele erau rupte in bucati. Speramu, cá actualulu episcopu se va ingrijí de bun'a pastrare a acestoru pretioase manuscrise si nu se va face culpabilu de nepasare cátra ele, cá predecesorii sfintiei sale." Totu din acea corespondintia afla „R. L.“, cá d. Densusianu dupa terminarea acestoru cercetari a plecatu la Clusiu si la Tiag'a, satu langa Gherl'a, unde este resiedintia Comitiloru Vass, la care s'a adapostitu Sincaiu in vremuri grele; acolo se póte se se mai afle inca unele manuscrise de a le ilustrulu cronnicaru.

(Unu actu frumosu de pietate.) Diuarulu „Renasceru“ afla cá d. V. Ales. Urechia professoru alu facultatii de litere in Bucuresci, voindu a onóra memori'a concetateniloru sei din judetiulu Neamtulu, caduti pe campulu de lupta pentru independentia Romaniei, a pusu in lucru in Itali'a gravarea pe o mare lespeda de marmura, a numeloru tuturoru braviloru fii ai judetiului Neamtii; acea marmura precioasa va fi zidita in murii bisericeii Santului Ioanu (Stefanu celu mare). Inaugurarea solemná se va face in primele dile ale lui Septembre.

(Primirea eleviloru scólei din Berladu la baile Slanicului) Cetimu in „Curier. Balassanu“ din Iasi: Directorulu scólei normale din Berladu D. I. Popescu si-a luatú asuprasi sarcin'a de a usá de timpulu vacantiei spre a conduce elevii scólei normale din Berladu prin locurile principale locuite de Romani, cá din propria loru experientia se cunoasca starea materiala si morala in care se afla. Nu se poté déru cá societatea visitoriloru bailoru se nu deschida cu caldura bratiele si anim'a lorú tineriloru caletori si bunulu lorú conducétoru. De si timpulu era ploiosu, totusi unu insemnatu numeru de visitori esise din Slanicu, pentru a intimpiná pe viitorii apostoli ai poporulu si ai felicitá de bunavenire. Cu acést'a ocaziune mediculu dirigentu alu bailoru, dr. Aronovici, printr'unu discursu inspiratu de cele mai nobile simtieminte, se facú interpretulu intregéi societati a visitoriloru. Distinsulu literatu si poetu, distinsulu profesoru de odinioára, care totu-deauna a pastratu in sufletulu seu iubirea cea mai devotata pentru natiunea s'a, d. epítropu alu spitaleloru Santului Spiridonu, Dimitrie Gusti, salutá mandr'a trupa caletóre printr'oda inspirata de cele mai nobile si patriotice simtieminte. Eca inspiratiunea improvisata a dulcelui nostru poetu:

„Pasu cu Dumnedieu.

- „Trupa caletóre, cu aripi de doru
- „Si anima plina de-alu tierei amoru,
- „Pasu cu D-dieu.
- „Pasu, cáci cea lumina versata din zori
- „Face de crescu spicuri, manunchiuri de flori,
- „In totu drumulu teu.
- „Aici munti graméda, colo siesu curatu,
- „O stanca ce'i spaima, unu riu leganatu
- „Curge murmurandu
- „Bradii, pinii sufla mirosu recorosu,
- „Eru dintr'ó poiéna s'aude frumosu
- „O doina cantandu.
- „E canteculu tierei si intr'alu teu drumu
- „Di'lu cá rogaciune; nu'lu uitá nici cum,
- „Cá'i unu talismanu.
- „Scurta este calea ce ai a amblá;
- „Inse 'i lunga viéti'a, candu vei nmerá
- „Dela celu Traianu.
- „Trupa caletóre, cu sufletu de focu
- „Si credintia mare, fi totu cu norocu
- „In speranti'a t'a.
- „Tinta'i fericirea pamentulu teu;
- „Dá, a Romaniei. Viu e Dumnedieu...
- „O vomu capetá!“

Timpu de trei dile petrecu bine-venitii óspeti la baile Slanicului cá in mediloculu fratiloru lorú. In ajunulu plecarii lorú, fura invitati d-nii visitori ai bailoru de a asistá la câte-va productiuni ale eleviloru. Mai multe cantece romanesci fura executate de toti elevii in coru; mai multe poesii nationale, de V. Alecsandri, fura declamate cu sentimentu si cu tactu. In fine, unu numeru de elevi

esecutara „Romanulu“. Spectaorii avura cu acést'a ocaziune una dintre cele mai placute dile din timpulu petrecerii lorú la bai. In diu'a de 18 l. c., isi luara óspetii nostri diu'a buna de la romanticele locuri ale Slanicului, in care stramosii lorú se adapostisera odinioára in contra navaliriloru de barbari, si apucara drumulu peste curmaturele muntiloru la fratii lorú de peste munti, unde, nu ne indouimu, voru fi imbratisati cu lacrimi de bucuria.

(Nenorocire prin focu.) Ni se scrie cu data 6 Augustu dela Noulu romanu: „In 5 Augustu diu'a pe la 10 óre a. m., pre candu toti locuitorii comunei Noulu romanu din comitatulu Fagarasiului erau impartiti la lucrurile economice pre campu, a eruptu unu focu teribilu, care a consumatu in tempu de 1 óra casele, nimestiile si tóte recuizitele de economia precumu si fructele grau, sacara, fenu, pe cari bietii ómeni cu sudóre le au adunatu, apoi tóte vestmintele si ce au avutu prin case, dicu, tóte câte are omulu economu in curte si casa s'au prefacutu in cenusie, cu atâtú mai multu, cáci in satu afara de ómenii cei betrani si de copiii mici nu se afla nimenea. Mai departe fiindu si casele dese deodata a fostu foculu pretutindenea si astadi ambla pre strade 12 familii ceréndu ajutoriu dela némuri si consateni. Este durerosu on. redactiune a vedé pe acesti nenorociti, cari 'si adunase cele necesarie pentru sustienerea vietiei lorú si a familiei, precumu si nutrimentulu necesariu pentru animalele domestice amblandu astadi in tóte partile desperati neciindu singuri de ce se se apuce. Foculu a isbucnitú din siur'a unui economu, care erá absentu cu tóta famili'a s'a. Mi iau libertatea in numele acestoru nenorociti a apelá la anim'a nobila a p. t. Domni cetitori si a publiculu romanu, cá considerandu miser'a positiune a acestoru nenorociti romani, se colecteze cátu va fi cu potentia dela ómeni cu anim'a nobila si sumele adunate se le adreseze primariei comunale din Noulu romanu posta ultima: Ucea inferióre, spre a se impartii nenorocitoru, promitiendu cá multiamita va urmá in publicitate. — G. Borzia, notariu cercualu.“

(O mórte teribila.) Diuarele russesci aducu din Odes'a urmatórea scire ingrozitóre despre sinuciderea unui june, anume Somov, care erá arestatu pentru nisce demonstratiuni politice. Elu fusese condusu in arestu cu manele legate la spate si in acést'a stare fusese aruncatu intr'ó celula. In nóptea de 14 spre 15 ale curentei, cu ajutorulu dintiloru sei, si-a facutu o scara, pe care s'a urcatu spre a luá din parete totu cu dintii o lampa, care ardea. Dupa acést'a a pusu lamp'a josu, si s'a asediatu d'asupr'a flacarei. In acést'a positiune a siediutu atât'a timpu, pèna candu spinarea s'a a arsu pèna la osu si in urma a ténutu si amendeu manele d'asupra flacarei, pèna candu s'a prefacutu carnea in carbune. A dou'a di, nenorocitulú Somovu a incetatu din viétia in dorerile cele mai grozave. Aducéndu-se patru medici spre a cercetá casu ei au constatatú, sub prestare de juramèntu, cá siuucisulu se aflá in cea mai normala stare mintala inainte de a comite faptulu.

(Statistic'a cáiloru ferate romane.) In lun'a trecuta, a aparutu intr'ó brosiura raportulu directiunei societati actionariloru cáiloru ferate romane, depusu cu ocaziunea adunarei generale de la Berlin. Anexata la acestu raportu se afla o statistica de diferitele operatiuni si rezultate, ce au datu aceste cáiferate in anulu trecutú 1878, cari, fiindu de o mare importantia resumamú si noi aci câte-va date mai esentiale. Produsulu generalu alu acestoru linii a fostu in 1878 de lei 28,272,721, din care scadiendu-se cheltuielile de 17,098,224, remane venitu netu lei 11,174,497. Totalulu incasariloru se póte repartii ast-feliu: Venitu din transportulu persóneloru, marfuriloru si mare vitesa (Schnellzug) lei 13,347,214,85; venitu din mica vitesa lei 14,837,678,60 si alte venituri diverse lei 87,827,94; cea ce revine pe kilometru de cale in totu 30,697,95, pe kilometru de trenu 9,22 si pe kilometru de tona 0,13305. Venitulu pe kilometru de cale in anulu 1874 a fostu de lei 17,361,74 numai; in 1875 elu a decrescutu pèna la 14,142, lei; in 1876 scaderea a continuatu ajungéndu la cifr'a de 13,887,89 lei; abia in 1877, anu exceptionalu, venitu de kilometru s'a urcatu la lei 39,841,05, pentru a recadé in 1878 la 30,697,85. Totalulu cheltuieliloru in 1878, de lei 17,098,224,09 se repartiesce ast-feliu: pe kilometru de cale 18,564,85, pe kilometru de trenu 5,578, pe kilometru de tona 0,080,46; proportia cheltueleuru cátra venituri e de 60,48^o/_o.

Scadiendu aceste cheltueli din incassarile bruté, vemu venitu netu pe kilometru de cale 12, lei, pe kilometru de trenu 3,646 si pe kilometru de tona 0,052,259. Cheltuielile pe kilometru fostu in anii: 1874 de lei 11,241,61, in 1875 11,050,73, in 1876 de 10,855,99 si in 1877 15,105,69. Cele mai mari cheltueli de kilometru au fostu dér' in anulu 1878 si cele mai venituri nete in 1877. Cheltueli pentru kilometru de tona au fostu in 1874 de 0,0683, in 1875 de 0,0834, in 1876 de 0,0763 si in 1877 0,0610. — Numerulu calatoriloru transportati in 1878 e de 56,008 in clasa I., 226,576 in cl. II., 587,224 in cl. III. si 286,148 militari rusi; totu 1,155,956 calatori care au petrecut 199,583,806 kilometri, séu pentru fiecare o medie de 172,65 kilometri. Ast-feliu clasa I. produsu unu venitu de lei 1,202,124,10; cl. II. 2,850,900,23; cl. III. lei 3,694,614,71 si mat'a rusa 4,505,143,02, in totu 12,252,782. Venitulu mediu pentru unu calatoriu e de lei 10. Vitesa mare a produsu 1,094,432,79, ear' mat'a vitesa 14,837,678,60, pentru unu totalu de 1,032,352,05 tone transportate. „C. F.“

Sciri ultime.

Vien'a 15 Aug. Ministeriulu austriacu compusu asia: Comitete Taaffe, presiedintulu Stremayr la justitia, Horst la departamentulu de resbelu, Ziemialkovskiy (polonu) si Dr. Prazak (cehu) ministrii la portofoliu, comitete Falkenhahn la agricultura, br. Korb Weidenheim la comerciu. Afara de acést'a este insarcinatu Taaffe conducerea ministeriului de interne, Stremayr alu culteloru si siefulu de sectiune Chertek alu financeloru.

Fructificarea depuneriloru.

La institutulu subsemnatu se primescu depuneri de capitale spre fructificare cu 5¹/₂ era sub conditiunea de a se denuntiá institutulu ridicarea depunerei cu 6 luni mai inainte cu interese 6

Depunerile facute pèna astadi 6¹/₂ se vor fructificá dela 1 Septembre 1879 in colo cu 6¹/₂ cu exceptiunea acelor'a, a caroru ridicare este pèna astadi denuntiata, cáci fructificarea acestoru continua cu 6¹/₂ pèna la diu'a, in care espiu terminulu insciintiatu. Earu depunerile urmate pèna astadi cu 6° dela 1 Septembre 1879 in colu voru fi supuse conditiunei: de a se denuntiá institutulu ridicarea lorú cu 6 luni inainte.

Sibiiu, 28 Iuliu 1879.

„Albin'a“

3--3

Institutu de creditu si de economii.

Anunciu.

Se primescu in locuintia si alimentatiune deplina

scolari, carii dorescu a-si agonisi cunoscentia limbei germane la unu professore aici in Brasiovu strad'a noua Nr. 18 (Obere Neugasse) sub conditiuni convenábile. 1-3

Avisu.

Am onóra a aduce la cunoscentia onor. publicu cá eu sterpescu pe deplinu si cu succesu signu batáturi (ochi de gaina). Duréza numai 2 minute, iesu afara fara dorere si sangerare. De la 2—7 óre séra stau la dispositiunea publiculu locuintia mea, tégulu pescelui (Rosenanger) Nr. 587. Pèna la ameadu sunt gat'a a merge, pe locuintiele celoru, cari me voru pofiti la densii.

Demetriu Dau

operatoru de bătături.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 16 Augustu st. n. 1879.

5 ^o / _o Rent'a charthia (Metalliques)	66.65	Oblig. rurali ungare	87.-
5 ^o / _o Rent'a-argintu (impromutu nationalu).	68.35	„ „ Banat-Timis.	85.-
Losurile din 1860	124.90	„ „ transilvane.	84.75
Actionile bancii nation.	822.--	„ „ croato-slav.	87.50
„ instit. de creditu	268.25	Argintulu in marfuri	—
Londr'a, 3 luni.	116.65	Galbini imperatesci	5.50
		Napoleond'ori	9.25
		Marci 100 imp. germ.	57.10

Editoru: Iacovu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu

Tipografia: Ioane Gótt si fiu Henriou.